

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ - 2016» атты
XI Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XI Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ - 2016»

PROCEEDINGS
of the XI International Scientific Conference
for students and young scholars
«SCIENCE AND EDUCATION - 2016»

2016 жыл 14 сәуір
Астана

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2016»
атты XI Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XI Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2016»**

**PROCEEDINGS
of the XI International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2016»**

2016 жыл 14 сәуір

Астана

ӘӨЖ 001:37(063)

КБЖ 72:74

Ғ 96

Ғ96 «Ғылым және білім – 2016» атты студенттер мен жас ғалымдардың XI Халық. ғыл. конф. = XI Межд. науч. конф. студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2016» = The XI International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2016» . – Астана: <http://www.enu.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie/>, 2016. – б. (қазақша, орысша, ағылшынша).

ISBN 978-9965-31-764-4

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

ӘӨЖ 001:37(063)

КБЖ 72:74

ISBN 978-9965-31-764-4

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2016

**ИННОВАЦИЯЛЫҚ ӨНІМДЕР ХХІ ҒАСЫР ЭКОНОМИКАСЫНЫҢ
ЛОКОМОТИВІ****Нургали Абылайхан***mega.khan@mail.ru*

Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ Туризм мамандығының 2-курс студенті,

Астана, Қазақстан

Ғылыми жетекшісі: Ауелбекова А.Қ., э.ғ.к.

ХХІ ғасыр бұл нарықтық экономика ғасыры және жаңашылдық пен новаторлықтың барлығынан жоғары тұратын кезеңі. Осы жерде ойға инновация деген сөз келеді. Инновация бұл – жаңа практикалық әдісті тарату және қолдануды құрудың кешендік үрдісі немесе ғылыми-техникалық шешімнің, адамдардың, ұсыныстардың, жаңа идеялардың тәжірибеге енуі, іске асырылуы және де соңында қолданылуы. Қазіргі таңда инновация үдерістің синониміне айналды, сондықтан өзгерістерге, жаңашылдыққа тез бейімделетіндер табысқа қол жеткізеді. Қазақстанның әр өңірі, экономиканың әр саласы жан-жақты жұмыс жүргізулері әрі ең перспективалы және іске асырылатын жобаларды ұсынулары тиіс. Өткен жылдарда болмаған, бірақ енді 20 жылдан кейін болатын дүниелердің бәрін бағамдау керек, яғни енді 20 жылдан кейін қандай салалар болатынын жоспарлау қажет. Біз күш-жігерімізді үдемелі инновацияға жұмсаймыз.

Еліміз инновациялық даму бағытына барынша басымдық беріп, айрықша назар аударып отыр. Әрине, аз ғана тәуелсіз тарихы бар Қазақстан үшін әлемнің озық технологиялы мемлекеттерімен теңесуі оңай емес. Алайда заман ағымы, уақыт желісі ешкімге қарайламайды, бәріне талап бірдей. Сондықтан да, инновациялық жобаларды жолға қойып, бағытымызды осы салаға бұруға елімізде аз күш жұмсалып жатқан жоқ. Бұл орайда Елбасының «жаңа технологиялық толқын жалына жармасып, теңдессіз инновациялар жасау барлық елдің қолынан келе бермейді. Біз осыны жете түсінуге тиіспіз. Сондықтан біз өте шынайы, барынша прагматикалық стратегия құрғанымыз жөн. Біз шығыны көп емес зерттеулер мен әзірлемелерге ден қоюға тиіспіз» деген сөзі еске оралады. Сондай-ақ, Президент Н.Назарбаев өзінің «2050 Стратегиясында» «бізге елімізге қажетті технологиялар трансферті мен оларды қолдану үшін мамандарды оқыту керек. ЭКСПО-2017 бұл процеске серпін беріп, бізге болашақтың энергиясын дамыту үшін жаңа технологияларды тандап алуға көмектесуі тиіс» деуі де тегін емес [1].

«Үкімет Қазақстанның инновациялық жүйесін нығайта түсуі керек. Инновациялық гранттар бөлу арқылы перспективалық ғылыми-зерттеулерді қаржыландыруға кететін бюджет шығындарын көбейту керек», деген Елбасы өзінің «Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту – Қазақстан дамуының басты бағыты» атты Қазақстан халқына арнаған Жолдауында да отандық инновациялық жүйені нығайта түсу керектігін айрықша атап өтті.

Қазақстанның 2020 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспарында 2014 жылға қарай ғылымды қаржыландыру мөлшерін елдің ІЖӨ-нің 1 пайызына дейін жеткізу міндеті көзделген.

Инновациялық қызметке мемлекеттік қолдау көрсету туралы қабылданған заңға сәйкес, жер қойнауын пайдаланушы ұлттық компаниялар жыл сайынғы тұтас кірістерінің 1 пайызын отандық ғылыми-зерттеулерді қаржыландыруға бөлетін болды. Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қазақстандық ғылымның жаңа басым бағыттарын бекітті. Бұлар – энергетика және энергия жеткізу, шикізат пен өнімдерді терең өңдеу, өмір туралы ғылым, ақпараттық және телекоммуникациялық технологиялар. Бұл басым бағыттар өндіріс пен халық денсаулығын ғылыми-техникалық тұрғыда дамытуға бағытталған.

Осы жаңашылдық, жаңғырту қазіргі таңда экономикалық дамудың басты тетігіне айналып отыр. Оның бір мысалы ретінде елімізде жүзеге асырылып жатқан Үдемелі индустриялық-инновациялық даму бағдарламасын айтар едік.

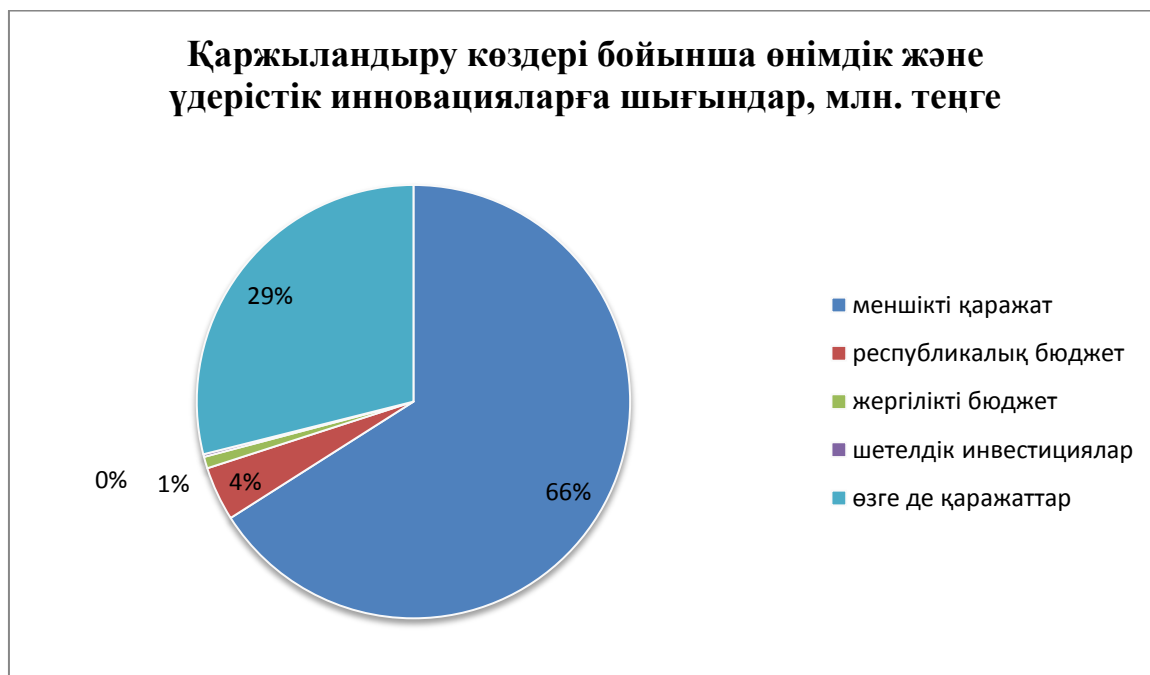
Иә, шынымен-ақ, жаңартылған жағдайдағы өндірістік аппараттар, озық технологиялар, өндірістің жоғары ғылыми-техникалық деңгейі, экономиканың шикізат өндіруге ғана емес, ғылыми негіздегі инновациялық жүйеге құрылуы – әлемдік рыноктың өзгермелі құбылысына тәуелді болмауға, бәсекеге төтеп беруге мүмкіндік береді. Осыған байланысты нарықтық экономика кезеңіндегі бәсекелестікте инновация өнімнің өзіндік құнын азайту, инвестициялар ағымын арттыру, өнім өндірушінің имиджін қалыптастыру және жаңа нарықтарды бағындырудағы аса тиімді әрі таптырмас құралға айналуда.

Осыны жете түсінген Қазақстан Индустриялық-инновациялық дамуының 2003-2015 жылдарға арналған стратегиясын қабылдаған еді. Бағдарламаның мақсаты – шикізат бағытынан қол үзуге ықпал ететін экономика салаларын әртараптандыру жолымен өндірістің тұрақты дамуына қол жеткізу болды.

Міне, бүгінде осы бағдарламаның алғашқы нәтижелеріне де қол жеткіздік. Қазіргідей әлемді дағдарыс шарпыған алмағайып заманда, ел экономикасы шатқақтамай, шабан басып ілгері даму бағытымен келе жатыр.

2003-2015 жылдарға арналған Қазақстан Республикасының Индустриялық-инновациялық даму стратегиясын және Қазақстан Республикасының Ұлттық инновациялық жүйесін дамыту жөніндегі 2005-2015 жылдарға арналған бағдарламаны орындау мақсатында Қазақстан Республикасында өңірлік технопарктер 2004 жылы құрыла бастады. Бүгінгі күні Қазақстанда 9 коммерцияландыру кеңсесі жұмыс істейді, өңірлік 8 технопарк, салалық 4 конструкторлық бюро, технологиялар трансфертінің 2 орталығы құрылған, ал 2007 жылы «Алатау» инновациялық технологиялар паркі» арнайы экономикалық аймағы ашылды. Бұдан басқа, қаржыға қолжетімділікті кеңейту үшін отандық 4 венчурлік қор құрылды [2].

Инновациялық өнімдерге кететін шығындарға келер болсақ, ол төмендегі суретте көрсетілген.

Сурет 1– Қаржыландыру көздері бойынша өнімдік және үдерістік инновацияларға шығындар үлесі

Инновациялық өнімдерге кеткен шығындардың 66%-ы меншікті қаражаттан алынып жатыр, ал ең аз мөлшерді шетелдік инвестициялар алып жатыр. Бұл жерден байқайтынымыз, біздің мемлекетке шетелдік инвесторлардың инновациялық өнімдерге инвестиция салуын бақылау қажет [1].

Джон Клакстон, Еуропалық комиссия бас директоры халықаралық ынтымақтастық департаменті басшысының орынбасары:

– Еуропа Одағындағы тәжірибемізге сай біз ынтымақтастық пен бәсекелестік елдердің инновациялық дамуын жақсартып түсетініне көз жеткіздік. Соған орай жеті рамкалық бағдарлама арқылы технологиялық даму және зерттеулерге арналған еуропалық ынтымақтастықтың соңғы 20 жылдағы сызбасын жасадық. Қазақстан бұл бағдарламаға белсенді қатысуда. Мен қазақстанның инновацияға үлкен басымдық беріп отырғанын байқадым. Инновацияға бетбұрыс – бұл бүкіл Еуропаның ұстанымы. Инновация бізге экономиканы дамыту мүмкіндіктерін ашып, өнімді көбейтуге көмектеседі. (VI Астана экономикалық форумында сөйлеген сөздерінен) [4].

Қуаттың балама көздерін табу – бүгінде елімізде басым бағыттардың бірі. Солай бола тұрғанмен жаңғыртылатын қуатты енгізуге кедергілер аз емес. Біріншіден, бұл қуат тасымалдаушылардың төмен бағасы, электр қуаты мен жылу тарифтерінің төмендігі, екіншіден, жетілдірілген нормативтік базаның жетіспеушілігі, үшіншіден, осы саладағы жекелеген жасақталым-жобалардың жоқтығы, соның кесірінен қымбат бағаға шетелдік қондырғыларды сатып алуға мәжбүрміз, кейде сол қондырғылардың өзін ақтайтын мерзімінің оларды пайдалану мерзімінен асып түсетіндігі дер едік. Бірінші кедергіні уақыттың өзі жөндейді, қуат тасымалдаушылар қымбаттап, қондырғылар мен технологиялардың бағасы төмендейтін болады. Уақыт өте келе қуаттың балама көздері бәсекеге қабілетті болады деп ойлаймыз. Бұл инновация Қазақстанның құрылуына тағыда бір алғышарт болатыны кепіл.

Қолданылған әдебиет:

1. «2010-2014 жылдарғы ғылым және инновациялық қызмет» статистикасы бойынша ҚР Статистика Агенттігінің жинағы: [http:// www. stat.kz](http://www.stat.kz)
2. Васин В.А., Минделли Л.Э. Национальная инновационная система: предпосылки и механизмы функционирования. М.: ЦИСН, 2002, С. 11-12.
3. Гаева Д. Сценарии формирования инновационной модели экономики / Д. Гаева // Человек и труд. 2007. - N 2. - С. 75-78.
4. <http://www.worldbank.org> –Дүние жүзілік банктің арнайы сайты.

УДК 331.5

ГОСУДАРСТВЕННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ РЫНКА ТРУДА И ЗАНЯТОСТИ

Ерсейтова Адия Талгатовна, Нурутдин Жамиля Адильевна

znurutdinova@mail.ru

студент ЕНУ им. Л.Н.Гумилева, Астана, Казахстан

Научный руководитель: Рыспекова М.О.

Проблема рынка труда, занятости и безработицы являются одной из важнейших социально-экономических проблем нашего времени. Ряд проблем - особенности формирования рынка труда, занятости и безработицы, проблемы регулирования в условиях перехода к рынку труда, регулирование в условиях перехода к рынку, региональные аспекты безработицы и другие остаются, в настоящее время, мало изученными.

Актуальность темы исследования. Проблемы состояния рынка труда и занятости населения исключительно актуальны для казахстанской экономики, стоящей перед необходимостью сохранить, приумножить и рационально использовать имеющийся трудовой потенциал. Без этого невозможно дальнейшее продвижение Казахстана по пути рыночных реформ и ее полноценная интеграция в систему международных экономических отношений, где решающей предпосылкой конкурентоспособности страны является высококвалифицированная, мобильная рабочая сила, заинтересованная в результатах производства и обеспеченная устойчивой занятостью.